NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
S-sak 51/11

31.08.2011 SA/AMS
Arkiv: 2011/5669

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Utvalgsstrukturen - utdanningsområdet

Tilråding:

1. Styrets vedtak i S-sak 61/04, 75/04 og 80/05 om utvalgsstrukturen sentralt innenfor utdanningsområdet oppheves.

a. Styret ber Rektor opprette et sentralt utdanningsutvalg som skal drøfte og belyse aktuelle utdanningspolitiske saker og utfordringer og gi Rektor råd i strategiske spørsmål innenfor utdanningsområdet.
b. Styret ber Rektor opprette forvaltningsutvalg for henholdsvis sivilingeniørutdanningen og den 5-årige lektorutdanningen. Forvaltningsutvalgene skal ivareta den tverrfakultære koordineringen av utdanningene og utvikle felles kvalitetskrav for studieprogrammene.
c. Rektor fastsetter utvalgenes mandat.
d. Styret delegerer myndigheten til å vedta studieplan for sivilingeniørutdanningen og den 5-årige lektorutdanningen til Rektor. Rektor kan delegere myndigheten videre til forvaltningsutvalgene.
e. Styret delegerer myndighet til å opprette og nedlegge emner innenfor sivilingeniørutdanningen til Rektor. Rektor kan delegere myndigheten videre til forvaltningsutvalget.

2.
De aktuelle bestemmelsene i NTNUs felles studieforskrift endres tilsvarende (vedlagt).

---

1. Utdanningsledelse – gjeldende ordning

NTNUs styre er øverste ansvarlig for utdanningsvirksomheten ved NTNU og oppretter og nedlegger studieprogram. I 2004 (S-sak 61/04) opprettet Styret Utdanningsutvalget (UU) som et overfakultært styre for sivilingeniørutdanningen og de 5–årige integrerte lektorprogrammene. Styret opprettet i tillegg egne forvaltningsutvalg for disse utdanningene som skulle ivareta den tverrfakultære koordineringen av utdanningene; Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) og Forvaltningsutvalget for lærerutdanningene (FUL). Det har vært lang tradisjon for et sentralt forvaltningsutvalg for sivilingeniørutdanningen, mens dette var nytt for lærerutdanningen. Utvalgenes mandat ble også fastsatt av Styret (S-sak 75/04 og 80/05).

I tillegg til at Utdanningsutvalget er styre for de ovennevnte utdanningene, skal utvalget sette aktuelle utdanningspolitiske utfordringer på dagsorden og gi råd til Rektor i strategiske spørsmål innenfor utdanningsområdet. UU skal bl.a gi råd om tverrfaglige og tverrfakultære emner og studieprogram,

pedagogiske støttetjenester, læringskvalitet og NTNUs studieprogramportefølje. Prorektor for utdanning og læringskvalitet leder UU. Medlemmer i UU er prodekanene for utdanning samt to studentrepresentanter. Prodekanene for utdanning fra de aktuelle fakultetene er medlemmer i FUS og FUL samt to studentrepresentanter. FUL har også to eksterne medlemmer. Utvalgene ledes av en fra de respektive utdanningene og oppnevnes av Rektor. Studiedirektøren har sekretariatsansvaret for både UU, FUS og FUL.

FUS og FUL skal i henhold til gjeldende mandater ta initiativ overfor UU i saker som angår sivilingeniørutdanningen og den 5-årige lektorutdanningen. I samarbeid med fakultetene og studieprogramrådene skal de påse at kvalitetsarbeidet blir fulgt opp. En viktig oppgave er også å foreslå dimensjonering av og opptaksrammer for utdanningene. FUS har i sitt mandat myndighet til å vedta studieplan for siv.ing. utdanningen. For de 5-årige lektorprogrammene er det FUL som vedtar studieplanen for den praktiske pedagogiske utdanningen, mens det er fakultetene som vedtar studieplanen for fagdelen.

For de øvrige utdanningene er det fakultetene som vedtar studieplan. Fakultetene tildeler grader og administrerer studieprogrammene i samsvar med de vedtak som styret fatter i forbindelse med opprettelsen av programmene, jf NTNUs studieforskrift § 14.

Rektoratet har hatt en gjennomgang av utvalgsstrukturen og ønsker å foreslå visse endringer. Saken har vært drøftet i dekanmøte to ganger og forslag til ny struktur og nye mandater ble sendt på høring til fakultetene, Studenttinget og forvaltningsutvalgene den 04.05.11.

2. Forslag til ny modell – opphør av UUs styrefunksjon

Det er bred enighet om at UUs funksjon som styre for siv.ing. og de 5-årige lektorprogrammene bør opphøre og at forvaltningsutvalgene FUS og FUL i stedet organiseres under Rektor. Dette er også den ordningen vi har gått over til for Eksperter i team (S-sak 85/08) og perspektivemnet etter omleggingen i S-sak 53/10. UU bør fortsatt ha en viktig rolle mht å belyse aktuelle utdanningspolitiske saker og utfordringer og gi Rektor råd i strategiske spørsmål innen hele utdanningsområdet. FUS og FUL har som oppgave å ta vare på sine respektive "utdanningsprofesjoner" på linje med fakultetene som ivaretar sine respektive fagområder. UUs oppgave blir å se alle utdanningsområdene på NTNU i en helhet og være et viktig strategisk organ for Rektor for hele utdanningsvirksomheten. Utvalgene vil ellers ha en sentral rolle i å identifisere strategiske utfordringer og gi Rektor råd f.eks om institusjonelt samarbeid og alliansebygging.
UU vil etter dette bli et rent rådgivende organ for Rektor.

3. Rektors rolle i ny modell

Forvaltningsutvalgene FUS og FUL foreslås opprettholdt, men organisert under Rektor (og ikke UU som i dag). Rektor er ansvarlig overfor Styret. Det er derfor naturlig at Styret trekker opp de overordnede rammene for utvalgsstrukturen, men at Rektor fastsetter mandatene til utvalgene. Tilsvarende får Rektor delegert myndighet til å vedta studieplan for sivilingeniør- og lektorprogrammene, men med adgang til å delegere denne videre til FUS og FUL. Dette vil også gi Rektor noe større fleksibilitet, og man slipper å gå til Styret dersom det er behov for å gjøre endringer i selve mandatene, dvs endringer som fortsatt vil være innenfor de overordnede rammene som er vedtatt av Styret.

4. Forvaltningsutvalgene FUS og FUL

FUS

Det er et klart ønske fra alle fakultetene som gir siv.ing. –utdanning å opprettholde FUS for å ivareta den tverrfakultære koordineringen og utvikle felles normer og kvalitetskrav for siv.ing. –

programmene. Det foreligger ingen nasjonale rammeplaner for siv.ing. –utdanningen, og NTNU har et nasjonalt ansvar for utdanningen. FUS har derfor en sentral rolle mht å fokusere på sivilingeniørutdanningen som helhet og ivareta en felles struktur på utdanningen samt kvalitetskrav. Det er videre enighet om at FUS fortsatt bør vedta studieplan for å sikre den felles strukturen på utdanningen og at dette må inkludere oppretting og nedlegging av emner for å unngå at det enkelte fakultet bytter ut sentrale grunnlagsemner med egne fagspesifikke emner. Vi foreslår derfor at denne myndighet fortsatt skal ligge hos FUS (via Rektor).

FUL
Ordningen med et sentralt utvalg er som tidligere nevnt, nokså nytt for lærerutdanningen. Vår vurdering er at det har vært en styrke for den 5-årige lektorutdanningen å ha et utvalg som koordinerer og sørger for felles normer for utdanningen i nært samarbeid med de involverte fakultetene. Vi ser at den 5-årige lektorutdanningen etter hvert har fått økt søkning, og det er ønskelig å satse enda sterkere på at dette blir en attraktiv lærerutdanning. Det er også bred enighet blant fakultetene om fortsatt å ha et utvalg som kan ivareta den tverrfakultære koordineringen av den integrerte lektorutdanningen.

Etter gjeldende ordning er det FUL som vedtar studieplanen for den praktiske pedagogiske utdanningen, mens det er fakultetene som vedtar studieplanen for fagdelen. Rektor foreslår å utvide myndigheten til FUL ved at de i likhet med FUS skal vedta studieplan for hele studiet for de 5-årige lektorprogrammene, etter forslag fra fakultetene. Det er noe ulike synspunkter fra fakultetene på dette, men Rektor ønsker å foreslå dette for å styrke FUL sin rolle mht å ivareta den tverrfakultære koordineringen og utvikle felles kvalitetskrav for lektorprogrammene.

Det er særlig Det humanistiske fakultet (HF) som har innvendinger til at vedtaksmyndigheten for studieplan legges til et sentralt utvalg og at ikke fakultetet skal vedta studieplan. Prinsipielt mener HF at de sentrale utvalgene kun bør ha en koordinerende og rådgivende funksjon. Et sterkt overfakultært utvalg med studieplanmyndighet vil i følge HF kunne svekke fakultetets myndighet over de emnene som inngår i den 5-årige lektorutdanningen, hvilket kan få uheldige konsekvenser. HF viser også til at disse emnene i tillegg til lektorutdanningen inngår i en rekke andre studieprogram der fakultetet har studieplanmyndighet, og at en slik modell kan føre til konflikter mellom ulike studieprogram som fakultetet forvalter.

På sikt er det et mål at den praktisk-pedagogiske utdanningen (PPU) skal integreres mer i hele programmene. En delt ordning mht vedtaksmyndighet kan være uheldig dersom PPU skal integreres mer i hele programmene. Da vil det sannsynligvis bli vanskeligere å skille mellom hva som er PPU-delen og fagdelen. Det kan gjøre det vanskeligere å utvikle gode løsninger samlet for den integrerte lektorutdanningen. Vi ser at det kan være en utfordring at FUL skal vedta studieplan for emner som også inngår i andre program enn lektorprogrammene, men hensynet til dette bør være ivaretatt ved at det er fakultetet som skal foreslå studieplanen. Det vil neppe være særlig aktuelt for FUL å gå inn i detaljer i emnenes innhold. FULs rolle mht studieplanen vil være på et mer overordnet, koordinerende plan. Dette har også vært den måten FUS har praktisert sin myndighet til å vedta studieplan på. Myndigheten til å opprette og nedlegge emner innenfor lektorutdanningen vil ligge hos fakultetet da emner som inngår i disse programmene også i stor grad inngår i andre studieprogram ved fakultetene (f.eks språkemner). Men gjelder det emner i den 5-årige lektorutdanningen, må myndigheten utøves i samråd med Rektor (dvs FUL).

5. Tap av studierett og dispensasjon fra kravet om studieprogresjon
For at studenten skal opprettholde studieretten, er det krav om en viss studieprogresjon. For å videreføre studieretten i studier som er inndelt i årskurs (f.eks siv.ing.), kan ikke studenten stå igjen

med mer enn 22,5 studiepoeng og ikke bruke mer enn 2 år i samme årskurs. Studenter som ikke oppfyller disse kravene, vil miste studieretten. Studentene kan søke om dispensasjon i spesielle tilfeller, f.eks ved sykdom, familiære vansker, at størstedelen av studiet er gjennomført eller andre tungtveiende grunner. Det er FUS som vedtar om studenten skal få innvilget dispensasjon, og det behandles årlig en rekke slike saker.

Det er opprettet et dispensasjonsutvalg som tar avgjørelsene på vegne av FUS. Utvalget består av FUS-leder og en student. Saken forberedes av fakultetet som skriver innstilling. Begrunnelsen for å legge avgjørelsen til FUS var i sin tid hensynet til likebehandling av studentene da likebehandling kan være en utfordring når fire ulike fakultet skal avgjøre søknadene. Vi foreslår nå at denne myndigheten legges til fakultetet. Fakultetet har ansvaret for studenten og bør ha gode forutsetninger for å vurdere hvor realistisk det er at studenten kan fullføre studieprogrammet ved å få dispensasjon fra progresjonskravet. FUS kan i stedet brukes som en arena for å samkjøre praksis og bidra til at sakene på tvers av fakultetene blir behandlet mest mulig likt. Spørsmål om å forlenge studieretten treffes av fakultetene i de øvrige studieprogrammene, og vi foreslår samme ordning også for siv.ing. Avslag på dispensasjonssøknader kan påklages til klagenemnda. Det er enighet blant fakultetene om at myndigheten bør legges til fakultetene. Lektorprogrammene følger en annen bestemmelse vedrørende progresjonskrav og det er fakultetene som følger opp dette overfor den enkelte student.

6. Endringer i NTNUs studieforskrift

Som en følge av endringer i utvalgsstrukturen og overføring av myndighet i dispensasjonssaker til fakultetene, må bestemmelser i NTNUs studieforskrift endres tilsvarende. Studieforskriften er en del av informasjonen i NTNUs studiehåndbøker og fastsetter bl.a hvem som har myndighet til å treffe avgjørelser overfor enkeltstudenter og om studienes organisering.

7. Forslag til endringer i studieforskriften gjelder følgende bestemmelser

§ 4 nr. 4 – om dispensasjon fra tap av studierett

Jf. redegjørelsen under punkt 5. Siste punktum i denne bestemmelsen må oppheves dersom myndigheten til å treffe vedtak om dispensasjon fra tap av studierett skal treffes av fakultetet innenfor siv.ing. -utdanningen. Siste punktum sier at myndigheten ligger til det overfakultære organet.

§ 13 nr. 3 – om oppretting og nedlegging av emner

Etter någjeldende ordning er det i utgangspunktet fakultetet som oppretter og nedlegger emner, men der Styret har opprettet et overfakultært styre for en gruppe programmer, ligger denne myndigheten hos dette styret. Bestemmelsen forslås endret slik at Rektor får denne myndigheten for siv.ing. (i praksis FUS). Når det gjelder den 5-årige lektorutdanningen vil emnene som inngår i denne også i stor grad inngå i andre studieprogram ved fakultetene. Myndigheten til å opprette og nedlegge emner bør derfor ligge hos fakultetet, men fakultetets myndighet må utøves i nært samråd med Rektor (i praksis FUL) når det gjelder emner i de 5-årige lektorprogrammene.

§ 14 nr. 1 – om vedtak av studieplan

Studieprogrammene beskrives i en studieplan. Utgangspunktet er at det fakultetet som administrerer studieprogrammet, vedtar studieplan. Etter någjeldende ordning ligger dette hos det overfakultære styret. Bestemmelsen foreslås endret slik at myndigheten ligger hos Rektor. Rektor vil som ovenfor nevnt gis adgang til å delegere myndigheten videre til FUS/FUL, som er den ordningen Rektor ønsker å legge opp til.

§ 43 nr. 4 – krav om nye emner for å få utstedt en ny grad

I utgangspunktet må studenten ha tatt 60 nye studiepoeng for at en ny grad kan tildeles dersom utdanningen tidligere har inngått i en grad. Fakultetet kan for bestemte utdanninger fastsette at inntil 90 nye studiepoeng må være avlagt før en student kan tildeles en ny grad. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret myndighet til å vedta dette. Vi foreslår at Rektor får denne myndigheten.

§ 45
Fakultetet kan gi utfyllende regler til studieforskriften. For utdanninger der det er opprettet et overfakultært styre, har dette styret denne myndigheten. Dette foreslås endret slik at Rektor etter den nye ordningen har denne myndigheten.

Vedlegg:

1. Bestemmelsene i studieforskriften med merkede endringer
2. Lenke til øvrige vedlegg på http://www.ntnu.no/adm/styret/saker

Tilrådingen punkt 2:

Endring av Forskrift av 07.12.05 nr. 1684 om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Fastsatt av Styret dd.mm.åååå ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU med hjemmel i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler §§ 3-3 og 3-9 nr. 7.

Forskriftsbestemmelsene får følgende ordlyd etter endringen:

§ 4 nr. 4 skal lyde:
Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studieretten ut fra disse bestemmelsene. Fakultetet selv kan i spesielle tilfeller ved f.eks. sykdom, større familiære vansker, når størstedelen av studiet er gjennomført, ved særlige faglige forhold (oppflytting) eller andre tungtveiende grunner dispensere fra bestemmelsene i nr. 3.

§ 13 nr. 3 skal lyde:
Studieprogrammene bygges opp av emner. Emnene som tilbys skal være 7,5 studiepoeng eller multiplum av dette. Emnene kan være obligatoriske eller valgfrie i studieprogrammet. Fakultetet oppretter og nedlegger emner. For sivilingeniørutdanningen ligger denne myndigheten hos Rektor. For emner i den 5-årige lektorutdanningen skal fakultetets myndighet utøves i samråd med Rektor. Oppretting av emner som forutsetter økt basisuttelling i modellen for fordeling av den statlige bevilgningen må vedtas av Styret.

§ 14 nr. 1, 1., 2. og 3. setning skal lyde:
Alle studieprogram er beskrevet i en studieplan. Det fakultetet som administrerer studieprogrammet, vedtar studieplan. Rektor vedtar studieplanen for sivilingeniørutdanningen og den 5-årige lektorutdanningen.

§ 43 nr. 4 skal lyde:
Ved godskriving av utdanning, som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må studenten i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det

kan tildeles en ny grad. Fakultetet selv kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger. Rektor kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for sivilingeniørutdanningen og de 5-årige lektorutdanningene.

§ 45 skal lyde:
Fakultetet selv kan gi utfyllende regler til forskriften. For tverrfakultære studieprogram skal utfyllende regler godtas av alle involverte fakultet. For sivilingeniørutdanningen og den 5-årige lektorutdanningen vedtar Rektor utfyllende regler.

Endringene trer i kraft straks.